

İÇİNDEKİLER

Önsöz	III
BÖLÜM I: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNİN TANIMI, ÖNEMİ VE ÖZELLİKLERİ	11
Giriş	12
Hayat ve Sosyal Bilgilerin Tanımı	13
Sosyal Bilimler ile Sosyal Bilgiler Farkı	13
Demokratik Toplumda Sahip Olunması Gereken Beceriler	13
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaklaşımlar	15
Hayat ve Sosyal Bilgiler Programında Öğretmenlerin Bilmeleri ve Uygulamaları Gereken Önemli Noktalar	17
Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretmeninin Sahip Olması Gereken Özellikler	18
Yararlanılan Kaynaklar	21
BÖLÜM II: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNDE KAVRAM İLKE VE GENELLEMELER	23
Giriş	24
Bölümün Amacı	24
Yenilenen İçerikler ve Kavramlar	24
Farklı Yaklaşımlar	25
Kavramların Öne Çıkması	26
Olgu, kavram, ilkeler ve genellemeler	28
Olgular	29
Kavramlar	29
Kavramsal Öğrenme ve Öğretmenler	32
Kavramsal Bir Dünyada Yaşamak	34
Kavramsal Öğrenmenin Aşamaları	35
Kategoriler	36
Kavram Analizi	39
Kavramlarda Anlam Karışıklığı	39
İmajlar	39
Kavram Haritaları	41
İlkeler	44
Bilincin Kategorileri	45
Birey, Toplum ve Doğa	46
Yararlanılan Kaynaklar	53
BÖLÜM III: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
PROGRAMLARININ FELSEFİ TEMELLERİ	55
Giriş	56
1924 İlk Mektep Müfredat Programı ve Felsefesi	56

1926 İlk Mektep Müfredat Programı ve Felsefesi	60
1936 İlkokul Müfredat Programı ve Felsefesi	61
1948 İlkokul Müfredat Programı ve Felsefesi	62
1968 İlkokul Programı ve Felsefesi	66
1998 İlköğretim Programı ve Felsefesi	67
2004 İlköğretim Taslak Programı ve Felsefesi	70
Yararlanılan Kaynaklar	73

**BÖLÜM IV:HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER
PROGRAMINDA İÇERİK VE KAZANDIRILACAK
BECERİLER**

Giriş	75
Hayat Bilgisi Programında İçerik ve Kazandırılacak Beceriler	76
Hayat Bilgisi Programının İçeriği	78
2004 Yeni Hayat Bilgisi Programının İlkeleri	79
Programın Vizyonu	81
Programa Temel Yaklaşım ve Yapısı	81
Öğrencilere Kazandırılacak Beceriler	82
Kaynakları Etkili Kullanma	85
Güvenlik ve Korunmayı Sağlama	87
Öz Yönetim	88
Bilimin Temel Kavramlarını Tanıma	89
Sosyal Bilgiler Programında İçerik ve Kazandırılacak Beceriler	91
Bilgi, Beceri ve Değerlerin Yurttaşlık Eylemlerine Uygulanması	92
Bilgiyi Elde Etme ve Verileri Kullanabilme	96
Yeni Bilgiyi İnşâ Etme	101
Gruplara Katılma	101
Sosyal Bilgiler Programında İçerik	101
Yararlanılan Kaynaklar	104
	115

**BÖLÜM V : HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLERDE
KULLANILABİLECEK STRATEJİ, YÖNTEM VE
TEKNİKLER**

Giriş	117
Öğretim Stratejileri	118
Yöntem ve Teknik Seçimini Etkileyen Faktörler	119
Anlatım Yöntemi	123
Tartışması Yöntemi	124
Problem Çözme Yöntemi	126
Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi	130
Gözlem Gezisi Yöntemi	132
Örnek Olay (Vaka) Yöntemi	135
Drama Yöntemi	139
	141

Grupla Çalışma Yöntemi	146
Takım (Ekip) Öğretim Yöntemi	150
Soru Cevap Tekniği	152
Beyin Fırtınası Tekniği	154
Analoji Tekniği	157
Yararlanılan Kaynaklar	161
BÖLÜM VI: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNDE PLANLAMA	163
Giriş	164
Plân ve Plânlama	164
Plân	164
Plânlama	165
Plan Yapmanın Yararları	166
İyi Bir Planın Özellikleri	167
Plan Yapmanın Gerekliliği	169
Plan Yapmanın İlkeleri	171
Öğretim Plânlarının Oluşturulmasını Etkileyen Öğeler	171
Plân Yapmada Yasal Hükümler	171
Plân Çeşitleri	172
Ünitelendirilmiş Yıllık Plân	173
Günlük Plân	174
Ders Plânı	175
Öğretim Plânı Düzenleme	177
Ünitelendirilmiş Yıllık Plân Düzenleme	177
Ders Plânı Düzenleme	180
Yararlanılan Kaynaklar	188
BÖLÜM VII: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYALLERİ	189
Giriş	190
Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Öğretim Teknoloji ve Materyallerinin Yeri ve Önemi	191
Öğretim Materyallerini Hazırlama Seçme ve Kullanmada Dikkat Edilecek Hususlar	194
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Bazı Öğretim Materyalleri	196
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilgisayar Kullanımı	214
Bilgisayar Destekli Öğretim	220
Yararlanılan Kaynaklar	228

BÖLÜM VIII: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNDE SORU SORMA	231
Giriş	232
Soru Sormanın Amaçları	232
Soru Türleri	234
Öğrenci Kazanımlarının Düzeylerine Göre	234
Cevaplama Şekline Göre	242
Kullanılan Yöntemlere Göre	243
Yöneltme Şekline Göre	244
Yönelten Kişiye Göre	245
Zamanlama Açısından	246
Sorularda Bulunması Gereken Özellikler	247
Soru Sormanın Yararları	249
Öğretim Etkinliklerinde Soru Kullanımının Sınırlılıkları	250
Yararlanılan Kaynaklar	251
BÖLÜM IX: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ VE	
OLUŞTURMACI YAKLAŞIM	253
Giriş	254
Bir Kavram Olarak Oluşturmacılık	255
Oluşturmacı Görüşü Sahip Bazı Eğitimciler	256
Radikal Oluşturmacılık ve Sosyal Bilgiler Öğretimi	259
Sosyal Oluşturmacılık ve Sosyal Bilgiler Öğretimi	259
Oluşturmacı Yaklaşım ve Sosyal Bilgiler Derslerinde	
Kullanılabilecek Strateji, Yöntem ve Teknikler	261
Oluşturmacı Yaklaşım, Teknoloji ve Sosyal Bilgiler Öğretimi	262
Oluşturmacı Yaklaşım ve Sosyal Bilgiler Derslerinde	
Ölçme ve Değerlendirme	263
Oluşturmacı Yaklaşımı Uygulamada Doğabilecek Problemler	264
Oluşturmacı Yaklaşım ve Sosyal Bilgiler Öğretmenleri	264
Oluşturmacı Öğretim Etkinliğine Dayalı Örnekler	266
Coğrafi Konulara Dayalı Bir Örnek	266
Vatandaşlık Konularına Dayalı Bir Örnek	268
Tarih Konularına Dayalı Bir Örnek	270
Yararlanılan Kaynaklar	276
BÖLÜM X: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNDE UYGULAMA SORUNLARI VE	
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	279
Giriş	280
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaşanan	
Sorunların Belirtileri	280
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaşılan	
Sorunların Tanımlanması	281

Öğretim Programlarından Kaynaklanan Sorunlar	281
Öğretim Uygulamalarından Kaynaklanan Sorunlar	283
Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar	286
Öğretim Araç ve Gereçlerinden Kaynaklanan Sorunlar	288
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Sorunlar için Çözüm Önerileri	291
Yararlanılan Kaynaklar	293
BÖLÜM XI: HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRETİMİNDE DEĞERLENDİRME	295
Giriş	296
Ölçme	296
Değerlendirme	297
Ölçme ve Değerlendirme Arasındaki İlişki	298
Öğretimin Değerlendirilmesi	298
İyi Bir Değerlendirme Sisteminin Özellikleri	299
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Eğitiminde Çoklu Değerlendirme	300
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Eğitiminde Ölçülecek Boyutlar	301
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme için “Sınav Planı” Yapma	311
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanılabilecek Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	314
Süreç Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	315
Ürün Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	318
Not Verme	324
Yararlanılan Kaynaklar	326